

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

Prof. dr. sc. Milena Peršić
Fakultet za turistički i hotelski menadžment
Opatija

**OBRAZOVANJE i KADROVSKI
POTENCIJALI U RAZVOJU
TURIZMA PRIMORSKO -
GORANSKE ŽUPANIJE**

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

OBRAZOVANJE (polazišta)

- Moderni sustav obrazovanja nalaže uvažavanje međunarodnih standarda u svim segmentima organiziranja i stjecanja predškolskih, školskih, stručnih i praktičnih znanja
- U redoviti sustav obrazovanja uključeno je više od 20% stanovništva, a gotovo je 50% stanovništva neposredno zainteresirano za kvalitetu u odgojno obrazovnom procesu
- Obrazovni sustav mora:
  - uvažavati tekovine znanosti i tehnologije,
  - biti prilagođen stvarnim potrebama gospodarstva,
  - slijediti suvremene trendove u turizmu,
  - odražavati stvarne mogućnosti svake pojedine destinacije, PGŽ u okviru turističke ponude Hrvatske i šire

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

WORLD TOURISM ORGANIZATION

- WTO je u proteklih nekoliko godina u svojim programima razvoja poseban naglasak stavljao na razvoj kadrova, ističući da su kadrovi ključni činitelj oblikovanja strategija i ostvarenja konkurentskih prednosti na globalnom turističkom tržištu
- WTO uvjetuje poštivanje standarda socijalne prihvatljivosti održivog ekonomskog i kulturnog razvoja u datom okruženju, u čemu posebnu ulogu imaju programi i cilju usmjerene politike strukturalnog obrazovanja u turizmu
- WTO naglašava ulogu permanentne naobrazbe i treninga u sustavnom razvoju kadrova, koji moraju slijediti trendove u turizmu i tehnološki razvoj

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

Strategija razvoja hrvatskog turizma do 2010. godine

- KADROVI su ključni faktor uspjeha u turizmu
- jedan od prioritetnih strateških ciljeva razvoja turizma je povećanje udjela visokoobrazovanih kadrova u turizmu
- permanentnom edukacijom kadrova na svim razinama, održati korak sa suvremenim tehnologijama i trendovima u svjetskom turizmu
- uvažavati problematiku restrukturiranja hrvatskog gospodarstva i redefiniranja turističkog proizvoda
- prioritetne mjere u obrazovanju prilagoditi stvarnim zahtjevima turističkog gospodarstva
- ova su i ona polazišta, koja treba slijediti obrazovni sustav PGŽ, a usklađeno s potrebama turističkog razvoja svake pojedine destinacije
- lokalno treba organizirati i financirati obrazovanje turističkih djelatnika zajednički od strane lokalne samouprave, turističkih poduzeća i profesionalnih udruga uz maksimalnu koordinaciju i optimalno korištenje raspoloživih resursa

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

**OBRAZOVNI SUSTAV
PRIMORSKO – GORANSKE ŽUPANIJE**

- sagledati obrazovne resurse kojima ova destinacija raspolaže, s ciljem da se nastavni sadržaji na svim razinama odgoja i obrazovanja što više usmjere zahtjevima «novog» turizma
- obrazovne razine:
  - predškolski odgoj
  - srednjoškolsko obrazovanje
  - više i visoko obrazovanje
  - specijalističko i permanentno obrazovanje
  - znanost, tehnologija i razmjena informacija
- Ova destinacija je uvijek bila otvorena europskom i svjetskom tržištu, stoga i više svjesna da se kroz obrazovanje može bitno doprinijeti razvojnim potrebama i interesu turističkog gospodarstva PGŽ i Hrvatske u cjelini

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

**OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA
PGŽ**

-u 00
osoba

Destinacija i Godina	Σ Stanov ništvo	Stanov ništvo staro 15 i više godina	Bez škole	1-3 razre- da osnov. škole	4-7 razre- da osnov. škole	Cijela osno- vna škola	Sred- nja stručna škola ili usmjer. obraz	3-god. škola KV, zanim. i VKV	4-god. sred- nja struč. škola	Gi- ma- zija	Viša škola	Fakul- teti i aka- demije
HR-VAT- SKA	1991. 47848	38580	2045	1255	8196	9015	17520	4885	4453	896	1561	2040
	2001. 44375	36828	1053	1664	4140	8012	17331	10030	5534	1767	1502	2678
PGŽ	1991. 3234	2632	58	43	406	625	1461	382	372	76	154	161
	2001. 3055	2627	28	79	195	486	1421	808	475	138	140	244
% PGŽ u HRV.	1991. 6,76	6,82	2,84	3,43	4,95	6,93	8,34	7,82	8,35	8,48	9,87	7,89
	2001. 6,88	7,13	2,65	4,75	4,71	6,06	8,20	8,06	8,58	7,80	9,32	9,11

Izvor: Statistički ljetopis Republike Hrvatske (podaci za Hrvatsku), Statistički ljetopis PGŽ 2002, Popis stanovništva RH (podaci po destinacijama)

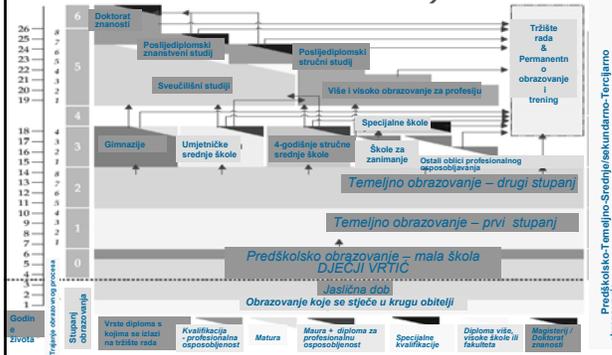
Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

PRIORITENE MJERE U HRVATSKOM ODGOJNO-OBRAZOVNOM SUSTAVU ZA 21 STOLJEĆE

- poboljšanje kvalitete obrazovanja i povećanje stupnja obrazovanosti stanovništva
- harmonizacija sustava s europskim modelima, kako u bitnim strukturnim elementima, tako i unutarnjoj organizaciji
- otklanjanje onih prepreka koje onemogućuju dostupnost obrazovanju i prohodnost kroz sustav
- modernizacija sustava i povećanje efikasnosti u odnosu na njihove «korisnike»
- stvaranje nastavnih programa na kurikularnim osnovama i omogućavanje stjecanja što korisnijeg znanja te razvoj temeljnih sposobnosti i pismenosti
- povezivanje sustava s tržištem rada, bolja obrazovna i radna osposobljenost i stvaranje uvjeta za zapošljavanje
- razvoj pluralizma, demokratičnosti i aktivnog sudjelovanja u građanskom društvu

Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

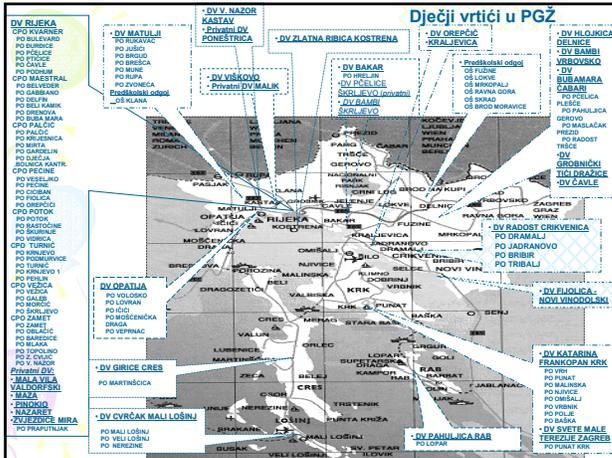
Obrazovni proces u Republici Hrvatskoj (do uvođenja BOLONJSKOG PROCESA)

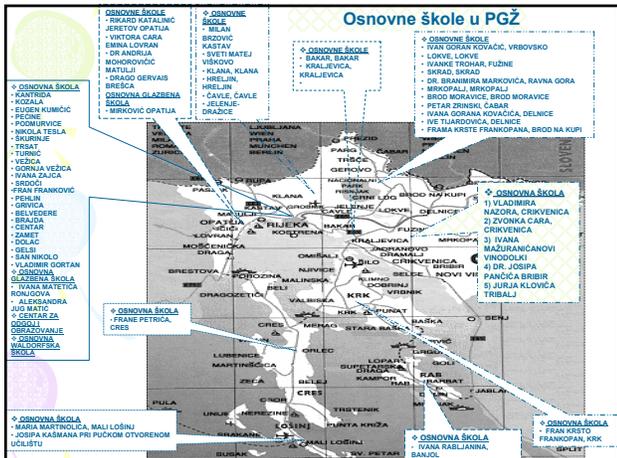
Seminar na temu:
TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

INDIKATORI

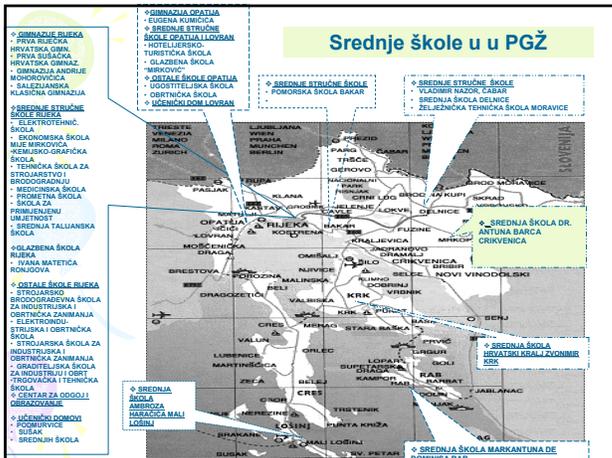
- U ustroju redovitog obrazovanja na nacionalnoj razini potrebno je sagledati opće indikatore kojima se prati ustroj i razvijenost ove djelatnosti u pojedinim europskim zemljama, s ciljem njihove implementacije na lokalnoj razini.
- Bitni indikatori ocjene stupnja razvoja obrazovanja neke zemlje, regije ili uže su:
  - duljina trajanja obrazovanja
  - obuhvat obrazovanjem po stupnjevima
  - broj nastavnika po pojedinim zemljama
  - javni troškovi obrazovanja
  - osnovne razvojne tendencije
  - globalni troškovi obrazovanja.

Osnovne škole u PGŽ

Srednje škole u u PGŽ

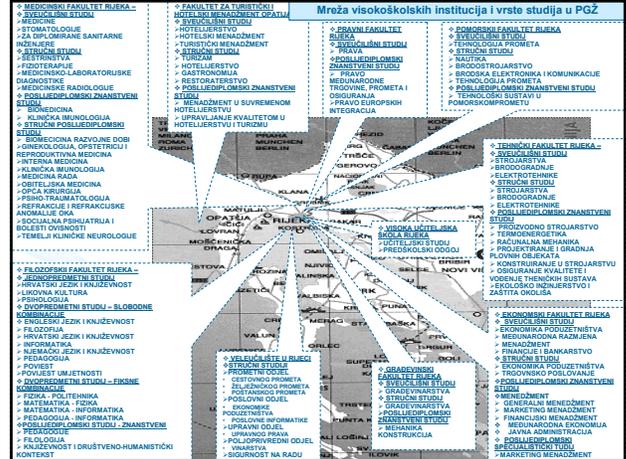

Seminar na temu:

TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

Problemi u srednjoškolskom odgojno-obrazovnom sustavu

- mreža škola i programa je neracionalna i skupa (utječe na nižu kvalitetu obrazovnog procesa)
- neadekvatno opremljeni školski prostori, radionice, praktikumi, nedovoljno računala, stručne literature...
- nedovoljno se ulaže u stručno usavršavanje nastavnika (seminari, savjetovanja, provjera znanja...) uključuju se i vanjski suradnici bez metodičke naobrazbe ili nastavnici neodgovarajućeg profila
- učenici ne usvoje uvijek programom predviđena znanja i vještine
- nastava se tradicionalno organizirana a ograničen je i kreativan pristup (predavačka metoda, memoriranje činjenica, ograničeno na demonstracije nastavnika u neadekvatno opremljenim praktikumima, nedovoljna pedagoška osposobljenost stručnjaka iz prakse, slaba povezanost sa stvarnom praksom)
- horizontalna i vertikalna prohodnost nedovoljno precizno definirana
- utjecaj gospodarstva na obrazovni sustav je zanemariv, pošto nema partnerstva onih koji su po prirodi društvenih pozicija pozvani da sudjeluju u njegovu kreiranju (izuzetak je obrazovanje za obrtništvo)
- u nastavnim sadržajima nema dovoljno suvremenih sadržaja iz turizma
- način upisa nije najbolje koncipiran.....

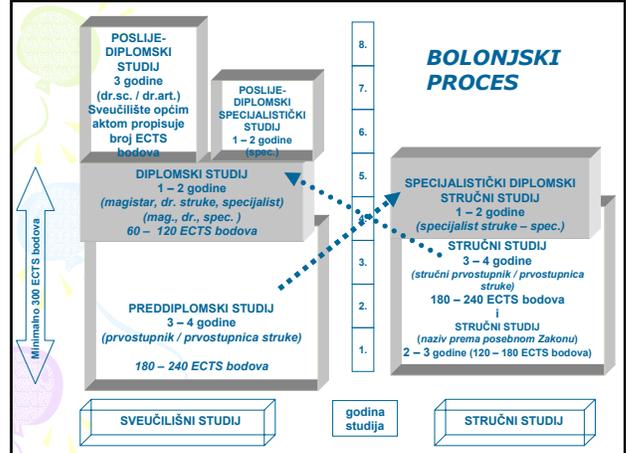

Seminar na temu:

TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

- Zakon u glavi IV regulira "vrste, način djelovanja i zadaće visokih učilišta", a u glavi III "sustav znanstvene djelatnosti" i to:
  - Pod visokim se učilištem podrazumijeva sveučilište, fakulteti, umjetničke akademije, odjeli, sveučilišni instituti i druge sastavnice, ali isto tako i veleučilišta, visoke škole i visoka vjerska učilišta
  - Visoka učilišta mogu biti javna (osnova ih Republika Hrvatska) i privatna (odluka osnivača) a osnovati ih mogu županije, gradovi, općine, vjerske zajednice i druge interesne skupine
  - Radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, osnivaju se javni znanstveni instituti, ali se mogu osnivati i privatni, čiji su osnivači domaće i inozemne, pravne i fizičke osobe
  - Visoka učilišta i instituti kooperiraju u znanstvenom radu i u izvođenju studijskih programa, a njihova se suradnja uređuju ugovorom.

Seminar na temu:

TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

internacionalizacija

- No u središtu svega stoje kadrovi, njihova temeljna i permanentna naobrazba koju osiguravaju sveučilišta i druge visokoškolske institucije, koje nedvojbeno moraju biti uključena u sustav internacionalizacije, što znači:
  - prilagodavanje organizacije i administracije institucija
  - promjenu načina razmišljanja čelnih i zaposlenih
  - uvođenje transparentnih programa i otvaranje prema okruženju
  - stvaranje uvjeta za mobilnost studenata i nastavnika
  - uključivanje u sustav međunarodnih fondova, stipendija i poticajnih programa
- rušenje granica i ublažavanje psihičkih barijera u pogledu drugih sustava, kultura, metoda, navika, te podizanje opće kulture i porast svijesti o širini znanja.

Seminar na temu:

TURIZAM – BUDUĆNOST HRVATSKE

ECTS i globalizacija

- UNESCO - u razdoblju globalizacije niti jedan oblik školovanja ili istraživanja nije moguće provesti u posve nacionalnom kontekstu
- 1998. godine donesena je "SVJETSKA DEKLARACIJA o visokom obrazovanju" u kojoj se ističe kao se suvremeno društvo sve više «temelji na znanju, zbog čega je visoko obrazovanje i znanstveno istraživanje postalo bitna komponenta kulturnog, socioekonomskog i ekološki održivog razvoja individue, zajednice i nacije»
- 1998. godine donesena je i "SORBONSKA DEKLARACIJA", koja sustav visokog obrazovanja vidi kao «pod-diplomski» (najmanje 3 godine) i «diplomski» studij, koji se treba međusobno priznavati i omogućiti međunarodnu usporedbu i izjednačavanje znanja stečenog na otvorenom europskom području visokog obrazovanja, uz puno poštovanje različitosti, ali koje istodobno zahtijeva napor da se uklone prepreke i razvije okvir za pokretljivost i sve užu suradnju srodnih visokoškolskih institucija
- 1999. godine potpisana je «BOLONJSKA DEKLARACIJA» tj. «Magna Charta Universitatum» kojom se definira europski sustav prijenosa bodova ("European Credit Transfer System" - ECTS)
- ECTS je dobro organiziran sustav kooperacije u europskoj akademskoj zajednici kao mehanizam za priznavanje dostignutog nivoa akademskog obrazovanja, preduvjet je uspješnog međusveučilišnog i međunarodnog povezivanja koji olakšava uključivanje studenata u programe drugih visokoškolskih institucija i nostrifikaciju diploma.
- ECTS nameće prilagodavanje nastavnih planova i programa u okviru maksimalnog opterećenja studenata sa 30 bodova po semestru za ukupni broj kolegija, druge obveze studenta (koeficijent opterećenja), bodovi se priznaju samo za položene ispite i važi za sve članice u mreži

Stav turističkog menadžmenta PGŽ prema nagrađivanju i permanentnom obrazovanju

Pitanje	Odgovori	
	Da	Ne
Da li ste adekvatno plaćeni i stimulirani za poslove koje obavljate?	42,7%	57,3%
Da li Vaše poduzeće/institucija ima program permanentnog obrazovanja zaposlenih u turizmu?	22,2%	77,8%
Da li bi ulaganje u permanentno obrazovanje trebalo porezno priznati?	94,1%	5,9%

Izvor: Blažević B. (gl. istraživač): «Ocjena turističke ponude Kvarnera», rezultati istraživanja I faze znanstvenog projekta Ministarstva odobrenog pod brojem 011603 - «Turistička regionalizacija u globalnim procesima», tematski broj časopisa «Tourism and Hospitality Management», WIFL, Wien & FTHM, Opatija, 2004., str. 122 – 104.

INICIRATI PROJEKT UNAPREĐENJA EDUKACIJE ZA TURIZAM

- Definirati minimum turističkih sadržaja koji moraju biti sadržani u redovitim nastavnim planovima i programima svih obrazovnih razina (od vrtića do doktorata znanosti);
- Unaprediti metode izvođenja nastave i komuniciranja, po uzoru na najbolje u svijetu
- Postaviti kriterije za ocjenu javnih i privatnih, obrazovnih i znanstvenih institucija od značaja za razvoj turizma u cilju postavljanje mreže i dobivanje dopusnice
- Permanentno obrazovanje i trening staviti u funkciji unapređenja poslovanja i podizanja kvalitete u turizmu, slijedeći suvremene trendove informacijske zahtjeve menadžmenta u turizmu
- Stvoriti zakonske pretpostavke za dodjelu certifikata i licenciranje znanja po jedinstvenim kriterijima za struku (majstorski ispit, vođenje obrta, iznajmljivanje, specijalizacije za selektivne oblike turizma, specijalna ponuda....)
- Osigurati uvjete izvođenja praktične nastave i praktičnog rada, te otvoriti druge mogućnosti stjecanja iskustava i povezivanja teorije i najbolje prakse
- Razraditi organizacijske oblike i kanale pružanja konzultantskih usluga kadrovima u turizmu
- Predložiti sustav mjera porezne politike, poticaja i olakšica za unapređenje sustava, ali i za osiguranje različitih izvora financiranju

Prva i najvažnija stvar u razvoju turizma je ZNANJE

jer
90% pogrešnih odluka donosi se zbog nedostatka znanja, a ne zbog nedostatka pameti ili talenta!

Stoga:

Nacionalno i međunarodno edukacijsko središte za turizam, hotelijerstvo i održivi razvoj u Opatiji, čijem se ustrojavanju pristupa u okviru Sveučilišta u Rijeci, ima za cilj osigurati realne preduvjete za rješavanje problema turističkog razvoja turističkih destinacija PGŽ i Hrvatske u cjelini